

OMVELTNING I SYNET PÅ KIRKE OG MISJON?

AV EIVIND BERGGRAV

Kristne mennesker er tilbøyelige til å være så opptatt av de kriser som avisene forteller om, at de ikke har tanke til overs for de kriser som langsomt oppstår og som kan bli farlige innenfor deres eget livsområde.

Det var i denne siste henseende omtrent som å bli vekket opp, da vi hørte de framlegg som misjonsfolk og representanter for de yngre kirker, d.v.s. misjonskirkene, gjorde på det siste møtet i Kirkenes Verdensråd. Vi ble mildt sagt forferdet over enkelte ting. Til en viss grad var vi likevel forberedt: nemlig forsåvidt angår den voldsomme nasjonalistiske oppvåkning blant de fargede folk, og den krise for misjonen i disse land, som er blitt skapt. Sted etter sted opplever vi at de innfødte fraber seg det utenlandske lederskap. Dette skjer også der hvor landets politiske forhold ellers *ikke* hadde behøvd å fremkalle denslags reaksjoner. Dette visste vi. Men det var hardt å høre at selve ordet *misjon* holdt på å bli uglesett derute, fordi det snart sagt overalt blir tatt som liketydende med *utenlandsk vesen*. Vi spurte om ikke uttrykkene kunne bli mildnet noe. Til dette svarte de fargedes representanter at *ordene* kunne nok bli mildnet, men det som var sagt, det var sannheten. «Så får dere selv avgjøre hvordan dere ønsker å presentere det for deres hjemlige kretser.»

Det var ikke bare om dette at der ble sagt skarpskårne ord. Det ble også sagt at våre misjoner svært ofte hadde forsømt å gi de unge kirker der ute selve misjons-ilden, hadde mislyktes i å gi dem overbevisningen om deres egen plikt til å drive misjon, verve nye folk for Kristus. Den opprinnelige sats i det forelagte dokument gikk ut på at de unge kirker holdt på å bli selvfornöydde og stillestående (statiske istedenfor dynamiske) og at *vi* var de skyldige i dette.

Skyldige var vi, ble det sagt, fordi vi tross alle våre sterke misjonsbevegelser i den gamle kristenhet, likevel stort sett hadde latt

folk få inntrykk av at misjon var en *særoppgave*, og at man også kunne være en kristen uten akkurat å være en misjonsvenn. Stort ettertrykk ble lagt på den anklage mot kirkene, at de hadde overlatt misjonsoppgavene til særskilte organisasjoner, som var noe separat i forhold til kirken. Til og med hvis kirken er interessert, sa de, lar den uhindret det syn få lov å råde at misjonen er en spesialinteresse. Kirken er ikke gått helhjertet inn for den overbevisning at en kirke i det hele tatt er umulig, ja, at der ingen kirke er, hvis den ikke har misjon som *helhetens* selvfølgelige plikt og oppgave. I det hele ble våre kirker anklaget for å være introverte, d.v.s. selvpoptatte, fylt av å holde sitt eget gående. De kristnes fellesskap i menigheter og organisasjoner, ble det sagt, har sin egen indre oppbyggelse til mål, og de lever ikke i det store kristne verdensperspektiv, og i den forpliktelse på Kristus som dette gir.

Noe forsvar fra kirkenes side ble ikke levert. Det ville jo heller ikke vært så lett. Det eneste vi med sannhet kunne bemerke, var at misjonsinnsatsen fra de gamle kirkers side faktisk har vært både stor og trofast, og at de resultater som foreligger i dag i fjerne verdensdeler, uten tvil skyldes misjonsvennenes iver og utholdenhet. Dette ble da også anerkjent av alle.

Tilbake ble allikevel en sår fornemmelse av at vi var «skyldige». Dette ble forsterket da de fargede sa at vi hadde ført altfor meget av vestens sivilisasjon og kultur og av vestens livsformer inn i de nye misjonsmenighetene. Vi hadde tatt det som noe selvsagt at alt skulle være på vår manér. Derved var vi blitt årsak til at de innfødte kristne kom til å bli unødig isolert i forhold til sitt eget folk, og vi hadde på den måten stengt deres misjonsmuligheter i deres omgivelser. Tanken gikk ikke i retning av at bruddet med hedenskapet skulle ha vært mindre sterkt. Kritikken gjaldt at vi ved å innføre vestlige fasonger på selve kirkelivet, hadde blitt årsak til at de innfødte ikke fikk utfolde kristentroen i den form som Guds ånd ellers ville kunnet lede dem til ifølge deres eiendommeligheter og muligheter. Vi hadde brakt konfeksjonssydd kristendom, modellen var hentet fra våre egne hjemland. Kirke og menighet i misjonslandene var derfor blitt unødig fremmedartede i selve sin fremtoning i miljøet. Og aller verst: de sa at ganske visst har dere brakt oss Kristus og evangeliet,

men dere har også brakt oss den splittelse mellom de kristne konfesjoner som dere hadde med hjemmefra. Dere har uten å tenke ordentlig over det, villet gjøre oss i Østen til en miniatyrutgave av deres forhold i Vesten, til kopier av deres hjemlands kirker.

Hva var så hensikten med at alt dette ble lagt opp for oss?

Hensikten var en dobbelt. Den første var at vi skulle lære oss til å respektere de unge kirker som våre jevnbyrdige. Den andre hensikten var meget mer vidtgående: vi må få et nytt syn på kirke og misjonsforpliktelse, både hos oss selv og hos dem vi har kristnet der ute. Med stor vekt sa formannen i Det internasjonale misjonsråd, dr. *John Mackay*, at kirke er misjon. Men han la til at kirke er etter sitt Kristuskall totalt verdensomfattende, 100 % evangeliserende, et fullstendig fellesskap av alle disipler om Kristi sak, og derfor i virkeligheten «ekumenisk». Derfor, sa Mackay, kunne mellomkirkelig arbeid ikke være en hobby for noen få. Dette arbeid er innbefattet i menighetens kall til å nå alle folk, akkurat som misjonsbefalingen sier det. Kirke er misjon, og misjon er ekumenikk (ordet er hentet fra Matteus 24,14: Riket skal forkynnes over hele jorderike — oikumene).

Mackay mente, som også den forberedende komité, at den nevnte dobbelte hensikt ikke kunne oppnås ved resolusjoner eller ved organisatoriske nydannelser. Men også disse ting mente man ville bli nødvendige. Først og fremst ønsket man at kristenfolket rundt om i landene måtte begynne å tenke på den krisen vi faktisk står midt oppe i, og som snart for alvor kan bli sterk. Dernest mente man at de store verdensorganisasjonene: Det internasjonale misjonsråd og Kirkenes Verdensråd, om ikke lenge måtte komme et stykke videre enn bare til å ha kontakt med hverandre.

Det ble i den forbindelse opplyst overraskende ting av nokså motstridende art: nemlig at i en del av de yngre kirker foretrakk man å være med i det ekumeniske arbeid, fremfor å være med i Misjonsrådet, simpelthen fordi de fargede syntes at i det ekumeniske blir deres kirker anerkjent som jevnbyrdige, og det blir lagt vekt på selvstendigheten, mens misjonen for dem har fått preg av noe gammeldags med formynderi over dem som omvender seg og blir medlemmer av de nye kristne menigheter. Det stikk motsatte inntrykk

ble referert fra enkelte av de gamle kirker (og her kan vi trygt ta Norge med). Det ble sagt at i disse gamle kirker var misjonen anerkjent som det riktige og det ekt-kristelige, mens man ser på de mellomkirkelige bevegelser (ekumenikken) som noe mistenkelig og kanskje farlig.

Det er jo en noe usedvanlig situasjon!

Innsatsen, mente både Mackay og de andre, måtte bli gjort der-ved at Kirkenes Verdensråd i langt høyere grad enn hittil ble et evangeliserende organ. Forpliktelsen i så måte har ganske visst vært innsett i Verdensrådet alt fra først av, og der har vært opprettet en egen avdeling for evangelisasjon, men altså allikevel bare en avdeling. Dette er ikke nok, hvis vi skal komme på linje med Kristi eget krav til sine kirker. Dette krav er intet mindre enn at kirken har fått den apostoliske kallsoppgave til alle folkeslag, kirken er Kristi eget instrument til forkynnelse av evangeliet til alle.

Tendensen i dette stykke i de senere årtier har pekt i samme retning både hos misjonen og hos kirkens ledere, ble det påvist. Misjonen har fra første stund, kanskje i et noe fjernt syn, innsett at de mange skulle bli *en* hjord i det store kristne fellesskap, og kirkene har på sin side, etter at de fant sammen i Verdensrådet, vært klar over, at det hele ble bare noe konferanseaktig dødfødt hvis man ikke også hadde den store Kristus-oppgave på sitt program. Misjonen har altså allerede vært ekumenisk, og kirkene har, like faktisk, anerkjent misjonsoppgaven. Det er dette som har gitt seg utslag i at de to store organisasjoner har valt en felleskomité. Men dette er ikke nok, ble det nå sagt.

På meg virket det altfor dristig da det ble antydnet at fremtids-perspektivene likefrem peker på en sammenslutning. Det var jo heller ikke meningen at noe slikt skulle forseres fram nå. Det må først skje noe i selve *grunnen*. Men der er alltid noen som ser lengere enn oss andre. Og det var altså ikke bare krisen og dens elementer vi fikk lagt opp, det ble også gitt et utsyn, en ny kirke med avgjørende vekt på misjonskallet, og en misjon modnet til større sans for fellesskap mellom alle misjonskirkene og med oss.

Meget riktig ble det sagt at de enkelte menigheter må være gro-stedet. (Men det gror langsomt på denne marken.)

På den andre siden ble det hevdet at i dag har vi for første gang i historien den verdensomfattende kristne kirke. Den ekumeniske bevegelse er bare et naturlig symptom på det som i virkeligheten er skjedd: at de kristne verden over har oppdaget at det vi lenge har kalt «den ene, alminnelige kristne kirke» er et faktum. (Slik står det forresten også i Augustana.)

Da må dette komme til å få følger for hele vårt arbeide og for det syn som behersker oss. Disse ting ble lagt fram til overveielse for oss og for alle de kirker og de kristne kretser som vi representerte. Derfor må det være riktig at disse tankene blir *nevnt* foreløbig også her i Norge.

Men det var altså meget langt fra at noen mente at misjonens tid var ute. Tvertimot: Global kirke er global misjon!